

Vědecká rada MZČR

24. června 2025 od 16.00 hodin MZ/webex

Přítomni na MZ:

ministr zdravotnictví – prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR

prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., MBA

prof. MUDr. Jan Bartoníček, DrSc.

prof. MUDr. Karel Šonka, DrSc., FCMA

MUDr. Zdeněk Mrozek, Ph.D.

prof. MUDr. Aleksi Šedo, DrSc.

doc. MUDr. Svatopluk Býma, CSc.

prof. MUDr. Petr Widimský, DrSc.

prof. MUDr. Miroslav Zavoral, Ph.D.

doc. MUDr. Martin Balík, Ph.D.

prof. MUDr. Julius Špičák, CSc.

prof. MUDr. Zdeněk Krška, DrSc.

prof. MUDr. Vojtěch Havlas, Ph.D.

PhDr. Martina Šochmanová, MBA

prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc.

MUDr. Vladimír Dvořák, Ph.D.

MUDr. Irena Maříková, MBA

prof. RNDr. Ondřej Slabý, Ph.D.

prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D.

prof. MUDr. RNDr. Jiří Beneš, CSc.

prof. MUDr. Vladimír Beneš, DrSc.

doc. MUDr. Jana Prausová, PhD., MBA

Mgr. Jakub Dvořáček

Ing. Michaela Matoušková, MHA, MPA

Mgr. Václav Pláteník, MA, LLM

Ing. Mgr. Venuše Škampová

JUDr. Radek Polícar

Mgr. Jan Zapletal

Ing. Olga Laaksonen
Mgr. Barbora Poláková
Mgr. Lucie Hradecká
Dominika Brožíková
Štěpán Krutilek

Přítomni webex:

prof. MUDr. Věra Adámková, CSc.
MUDr. Robert Houba, Ph.D.
prof. MUDr. Milan Kolář, Ph.D.
prof. PharmDr. Martin Doležal, Ph.D.
doc. MUDr. Jan Pavlíček, Ph.D.
prof. MUDr. Roman Havlík, Ph.D.
prof. MUDr. Tomáš Kašpárek, Ph.D.

Omluveni:

doc. MUDr. Martin Anders, Ph.D.
MUDr. Zdenka Němečková Crkvenjaš, MBA

Program:

- 1. Strategie rozvoje respektující péče o matku a dítě v těhotenství, při porodu a v šestinedělí – Ing. Mgr. Venuše Škampová**
- 2. Uznávání EU atestací jako alternativy k nástavbovým atestacím v ČR - Doc. MUDr. Martin Balík, Ph.D., EDIC**
- 3. Aktuality AZV - prof. RNDr. Ondřej Slabý, Ph.D.**

Různé:

1. Strategie rozvoje respektující péče o matku a dítě v těhotenství, při porodu a v šestinedělí – Ing. Mgr. Venuše Škampová + host: Mgr. Lucie Hradecká (Úřad vlády ČR)

Paní Hradecká odprezentovala členům Vědecké rady návrh Strategie rozvoje respektující péče o matku a dítě v těhotenství, při porodu a v šestinedělí.

V úvodu své prezentace informovala, že se jedná o úkol zadaný vládou České republiky, jehož cílem je vytvořit ucelený strategický rámec péče o matku a dítě, který bude v souladu s mezinárodními doporučeními, zejména Světové zdravotnické organizace (WHO) a Mezinárodní federace gynekologie a porodnictví (FIGO).

Cílem strategie je zajistit:

- návaznost zdravotních služeb napříč profesemi,
- dostupnost péče, která:
 - vychází z medicíny založené na důkazech (evidence-based),
 - respektuje lidská práva a právní standardy (human rights-based approach),
 - zohledňuje individuální a rodinné potřeby ženy (woman-centred care, family-centred care),
 - přispívá k pozitivní zkušenosti ženy s těhotenstvím, porodem a šestinedělím.

Paní Hradecká dále zdůraznila význam zapojení všech relevantních stakeholderů, včetně samotných žen – příjemkyň péče – do tvorby strategie.

Prezentace obsahovala přehled klíčových mezinárodních doporučení pro zajištění bezpečné a respektující péče, včetně:

- doporučení WHO pro těhotenství, porod a období po porodu,
- doporučení FIGO,
- iniciativ jako jsou „12 kroků ICI“ pro bezpečnou péči,
- standardů MUNet pro kvalitu porodní péče,
- a projektu DEVOTION CA118211 zaměřeného na zlepšení porodní péče na evropské úrovni.

Strategie se soustředí na péči o ženy s chtěným těhotenstvím a zahrnuje i řešení případné perinatální ztráty. Jejím hlavním cílem je realizace práv žen a dětí,

zajištění pozitivní zkušenosti žen v kontaktu se zdravotnickým systémem a vytvoření efektivní organizace, dostupnosti a kvality služeb v těhotenství, při porodu i v šestinedělí.

Jako cílové skupiny strategie uvedla jednak instituce státní správy, především Ministerstvo zdravotnictví, a zároveň ženy a jejich rodiny jako koncové uživatele zdravotní péče. Důležitým aspektem je také poskytnutí přehledného a stabilního rámce pro zdravotníky a zdravotnice a posílení mezioborové spolupráce.

Paní Hradecká upozornila, že navržená strategie:

- navazuje na dosavadní silné stránky systému péče,
- reflektuje pozitivní změny dosažené jak shora (ze strany vlády a vedení zdravotnických zařízení), tak zdola (iniciativy zdravotníků a příjemkyň péče),
- a zároveň obsahuje konkrétní opatření zaměřená na zvrácení negativních trendů, které v některých oblastech přetrvávají nebo se prohlubují.

Strategie identifikuje šest hlavních tematických oblastí, kde je prostor pro intervence:

1. absence standardů péče a rozdíly v kvalitě zdravotních služeb,
2. omezené možnosti volby poskytovatele/poskytovatelky zdravotních služeb,
3. nedostupnost porodních center a domů, omezená volba místa porodu,
4. nedostatky v komunikaci a uplatňování informovaného souhlasu,
5. nerespektující péče a výskyt porodnického násilí,
6. opomíjení perinatálního duševního zdraví.

Shrnutí následné diskuse:

V následné diskusi byly projednány kompromisní úpravy navrženého dokumentu, které zahrnovaly:

- odstranění možnosti preskripce léků porodními asistentkami,
- zachování lékaře jako primárního poskytovatele péče,
- a zaměření na centra porodní asistence namísto zřizování samostatných porodních domů.

Diskutována byla rovněž problematika domácích porodů. Návrh jejich regulace byl podroben kritice, zejména s ohledem na forenzní rizika a možné právní důsledky. Dále byla vznesena kritika používání pojmu „porodnické násilí“, který byl označen za nevhodný. Byl vznesen požadavek na přejmenování této části dokumentu. Pan ministr informoval členy Vědecké rady, že pracovní verze dokumentu bude spolu se zápisem z jednání rozeslána všem členům k prostudování. Zároveň uvedl, že proběhne následná koordinace s paní ředitelkou Škampovou ohledně dalšího postupu připomínkového řízení. Dokument tak bude možné předložit k dalšímu kolu odborného projednání se zohledněním stanovisek jednotlivých členů a zainteresovaných subjektů.

2. Uznávání EU atestací jako alternativy k nástavbovým atestacím v ČR -

Doc. MUDr. Martin Balík, Ph.D., EDIC

Pan docent Balík představil členům Vědecké rady téma možnosti uznávání zahraničních – zejména evropských – atestací jako alternativy k nástavbovým atestacím v České republice. Zdůraznil význam této otázky zejména v kontextu specializačního vzdělávání a mobility lékařů v rámci EU.

V následné diskusi pan ministr zdravotnictví poukázal na to, že některé evropské atestace, které splňují požadovaný odborný obsah a kvalitu, již v minulosti uznávány byly, případně bylo možné jejich uznání individuálně řešit. U základních atestací však podle jeho vyjádření považuje plošné uznávání za prakticky nemožné, a to z důvodu zásadních rozdílů v rozsahu i struktuře vzdělávacích programů v různých státech. Naopak v případě nástavbových specializací tuto možnost nevylučuje a označil ji za potenciálně proveditelnou. Upozornil však, že se jedná o otázku, která kromě politické vůle vyžaduje i detailní technické a legislativní řešení. Z politického hlediska pan ministr takovou iniciativu podporuje, bude však záležet na tom, jakým způsobem se ji podaří technicky a systémově implementovat do českého právního a vzdělávacího rámce.

Pan ředitel Polícar uvedl, že osobně nemá detailní odborný vhled do problematiky evropských atestací, nicméně má k dispozici relevantní podklady od paní ředitelky Maříkové. Informoval členy Vědecké rady, že plánuje společné pracovní jednání s kolegy z odboru vzdělávání Ministerstva zdravotnictví, kde se budou touto otázkou podrobněji zabývat.

Cílem tohoto setkání bude posoudit, zda a případně za jakých podmínek by bylo možné uznávání evropských atestací v rámci českého systému specializačního vzdělávání. V této souvislosti požádal o časový prostor pro důkladné zpracování problematiky a koordinaci dalšího postupu. Pan docent Balík zdůraznil, že hlavním cílem by mělo být nastavení takových podmínek vzdělávání, aby kurikulum pro české lékaře připravující se k atestaci odpovídalo, respektive odráželo obsah a strukturu evropského kurikula. Tím by se zajistila kompatibilita vzdělávacích programů, usnadnila vzájemná uznatelnost odborné způsobilosti v rámci Evropy.

Z jednání vyplynuly následující úkoly:

- Pro pana ředitele Policara: Zjistit, jakým způsobem je uznávání evropských nástavbových atestací řešeno v jiných státech – konkrétně se zaměřit na přibližně 5–6 vybraných evropských zemí. Cílem je získat přehled o legislativních postupech, standardech a případných mechanismech uznávání v zahraničí. Evropská nástavbová atestace – legislativní analýza: Provéřit, jaké legislativní kroky by bylo nutné podniknout, aby bylo možné uznávání evropské nástavbové atestace v České republice realizovat v souladu s právními předpisy (tj. lege artis). Tento úkol zahrnuje i posouzení souladu s českým vzdělávacím a kvalifikačním rámcem pro lékaře.
- Zařadit tento bod na další jednání Vědecké rady.

3. Aktuality AZV - prof. RNDr. Ondřej Slabý, Ph.D.

Předseda AZV ČR prof. Ondřej Slabý informoval o průběhu právě probíhající VES2026. Do této veřejné soutěže bylo podáno celkem 514 projektových návrhů, což představuje 14% meziroční nárůst. Je to jednoznačně pozitivní indikátor ukazující narůstající důvěru vědců v AZV. Z formálních důvodů bylo vyloučeno pouze 5 projektových návrhů, kde byly zcela zásadní a nenapravitelné nedostatky, což odráží naši snahu o debyrokratizaci procesu hodnocení.

Prof. Slabý dále informoval, že vláda ČR svým usnesením z 30. dubna 2025 schválila změnu Programu na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2024–2030. Změna Programu spočívá v jeho rozšíření

o Podprogram 4: Podpora národních autorit v prioritních oblastech zdravotnického výzkumu, jehož hlavním cílem je podpora rozvoje udržitelnosti národních autorit v prioritních oblastech zdravotnického výzkumu, které byly vybudovány v letech 2022–2025 pod záštitou programu EXCELES (program podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví). Detailní podmínky definující přidělenou podporu a její výši budou konkrétně specifikovány v zadávací dokumentaci jedné veřejné soutěže, ve které budou podporovány pětileté projekty a jejíž vyhlášení je plánováno do konce roku 2025. O podporu se mohou ucházet pouze konsorcia, která úspěšně implementovala národní autoritu díky podpoře programu MŠMT EXCELES. Uchazeči ovšem budou nezávisle posuzováni v rámci veřejné soutěže a tato podpora není nárokovatelná. Zdrojem financování Podprogramu 4 budou výdaje státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace dle zákona č. 130/2002 Sb. Celkové výdaje za dobu trvání Podprogramu 4 v letech 2026–2030 se předpokládají ve výši 750 miliónů korun, tedy 150 mil. Kč ročně.

Další potěšující zprávou je, že proběhly první grantové výzvy evropských partnerství pro oblast zdraví – konkrétně ERA4Health, THCS, ERDERA a PerMed, do kterých bylo přijato v AZV ČR téměř padesát projektových návrhů s českým partnerem a nemalé úsilí věnované vytvoření podmínek a zajištění prostředků pro podporu EU partnerství se tak začíná zúročovat. Významná část projektů s českým partnerem prostoupila do druhého kola hodnocení, které nyní probíhá.

Proběhla také každoroční obměna členek a členů našich odborných hodnotících panelů. Přivítali jsme nové členky a členy (počet panelistek se zvýšil z 18 % v roce 2022 na 34 % v roce 2025), přičemž celkový počet panelistek či panelistů s h-indexem přesahujícím 20 se zvýšil z 39 % v roce 2022 na 62 % v roce 2025. Věříme, že odborné zkušenosti a pohledy nových kolegyně a kolegů přinesou další zkvalitnění hodnocení projektů.

Zpracovala: Brožíková Dominika